

БЕЗПЕКА СИСТЕМ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ / E-GOVERNANCE SECURITY

DOI: [10.18372/2225-5036.24.12309](https://doi.org/10.18372/2225-5036.24.12309)

РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ІНФОРМАЦІЇ

Марія Роцук

Національний авіаційний університет, Україна

РОЦУК Марія Василівна

Рік та місце народження: 1994 р., с. Ясенів Пільний, Івано-Франківська обл., Україна.

Освіта: Національний авіаційний університет, 2016 р.

Посада: аспірант Національного авіаційного університету з 2016 р.

Наукові інтереси: інформаційне право, електронне урядування.

Публікації: 20 наукових публікацій, серед яких наукові статті, матеріали та тези доповідей на конференціях.

E-mail: Roshchukmv@gmail.com

Анотація. У статті досліджується така форма організації державного управління за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, як електронне урядування, що сьогодні є вимогою часу в контексті розвитку інформаційного суспільства в Україні. Проаналізовано національну нормативно-правову базу з питань електронного урядування, зокрема щодо забезпечення інформаційної безпеки держави. Розглянуті організаційно-правові механізми розвитку електронного формату діяльності державних органів, розроблені в рамках відповідних державних програм. Проаналізовано Концепцію розвитку електронного урядування в Україні до 2020 року, з акцентовано увагу на головних викликах, завданнях, планах розвитку електронного урядування в Україні до 2020 року. Серед яких: відкриті дані; електронні послуги; електронна ідентифікація; електронна взаємодія; формування якісної інформаційної політики; модернізація Національної програми інформатизації; посилення міжвідомчої координації шляхом посилення ролі Міжгалузевої ради з питань розвитку е-урядування; сприяння інтеграції до Єдиного цифрового ринку ЄС.

Ключові слова: електронне урядування, державне управління, інформаційна безпека, інформаційне суспільство, інформаційно-комунікаційні технології.

Вступ

В період розбудови цифрового суспільства, розвитку інформаційних технологій, публічне управління, його зміст та форма потребують реформування, яке в першу чергу забезпечується впровадженням електронного урядування. Оскільки електронне урядування – це форма державного управління за допомогою комп'ютерних та інформаційних технологій, що являє собою цілу системи взаємопов'язаних елементів, де особливе місце займає забезпечення безпеки інформації. Тому для його впровадження, розвитку та ефективного функціонування необхідно забезпечити відповідне правове регулювання, де забезпечення інформаційної безпеки займає важливе місце.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Впровадженню та розвитку електронної демократії, електронного урядування присвячені роботи таких зарубіжних учених: Д. Белла, М. Бонема, М. Вершиніна, Л. Гросмана, О. Даніліна, В. Дрожжинова,

Д. Дейферта, М. Кастельса, С. Кліфта, А. Кошкіна, Б. Кристалного, Й. Масуди, П. Норіс, М. Раскладкіної, В. Солодова, Е. Тофлера, Ю. Травкіна, К. Хілла, О. Яковлевої та ін.

Різні підходи до інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів влади та впровадження системи електронного уряду в державне управління обґрунтовуються в роботах українських дослідників: О. Карпенка, О. Баранова, О. Голобуцького, М. Демкова, Д. Дубова, С. Дубової, О. Ємельяненка, П. Клімушина, І. Клименка, І. Коліушка, В. Брижка, А. Новицького, Н. Коритнікової, І. Куспляка, К. Ляньова, Ю. Машкарова, А. Серенока, О. Орлова, В. Пархоменка, Г. Почепцова, І. Арістової, О. Радченка, М. Кузнецової, О. Шевчука та ін. Дослідження правової площини розвитку електронного урядування, особливо в контексті забезпечення інформаційної безпеки потребує постійного аналізу науковців і правників в наслідок суттєвого розширення нормативно-правової бази щодо впровадження електронного урядування в Україні. Метою статті є аналіз нормативно-

правового забезпечення впровадження електронного урядування та забезпечення інформаційної безпеки в Україні на сучасному етапі розвитку публічного управління та адміністрування.

Виклад основного матеріалу

В чинному законодавстві електронне урядування розглядається як форма державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян. І чи не вперше на законодавчому рівні термін «електронне урядування» було потрактовано в Концепції розвитку електронного урядування в Україні [1].

Головною складовою е-урядування є електронний уряд - це єдина інфраструктура міжвідомчої автоматизованої інформаційної взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування між собою, з громадянами і суб'єктами господарювання. Упровадження е-урядування передбачає реалізацію комплексного та індивідуального підходу до надання управлінських послуг користувачам з унеможливленням впливу людського фактору через контакт із державними службовцями.

Однак для впровадження е-урядування держава повинна забезпечити якісне та достатнє нормативно-правове регулювання, яке є одним із передумов створення та належної діяльності електронного уряду зокрема та е-урядування загалом і тим самим забезпечити безпеку інформації, що надається.

Сучасне законодавство України щодо регулювання питання електронного урядування, в тому числі технологій його впровадження та використання нараховує кілька десятків нормативно-правових актів, в яких, електронне урядування розглядається як складова інформатизації, а не як окрема сфера. Також існують різного рівня нормативно-правові акти, які опосередковано регулюють дане питання. Однак, варто зазначити, що виникненню е-урядування передувала саме інформатизація діяльності органів влади, а уже сьогодні ми говоримо про цифровізацію сфер суспільного життя та управління [2].

Концептуальні засади державної політики у сфері інформатизації, розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування визначено, насамперед, у низці таких законодавчих актів, як закони України «Про основні засади розбудови інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» [3], «Про інформацію» [4], «Про Національну програму інформатизації» [5], «Про доступ до публічної інформації» [6], «Про захист персональних даних» [7], «Про адміністративні послуги» [8], «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» [9], «Про електронний документ та електронний документообіг» [10], «Про електронний цифровий підпис» [11], «Про захист персональних даних» [12], Концепціях розвитку електронного урядування до 2020 року [1] та Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні [12] тощо.

Цими та іншими законодавчими актами визначена головна мета, принципи, основні завдання, шляхи розв'язання проблем щодо розвитку електронного урядування та його впровадження в різні сфери суспільного життя, завдання та функції органів влади, механізми взаємодії їх між собою та суспільством, громадянами та бізнесом, а також правове забезпечення інформаційної безпеки тощо. Варто зазначити, що реконструкція державного управління через впровадження електронного урядування супроводжується в першу чергу інформаційним забезпеченням, що складається із таких елементів: структуризація державних інформаційних ресурсів, розвиток державної інформаційно-комунікаційної інфраструктури, впровадження сучасних технологій інформаційного забезпечення державного управління.

Досвід розвинутих країн показує, що ефективним засобом встановлення партнерських ділових відносин між суспільством і владою є інформатизація, впровадження новітніх інформаційних технологій і високошвидкісних телекомунікаційних мереж зв'язку. Інформатизація представляє собою сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних потреб, реалізації прав громадян і суспільства на основі створення, розвитку, використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, побудованих на основі застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки [14].

Недоліком даного законодавчого визначення є відсутність в ньому одного з найважливіших суб'єктів інформатизації - держави, чії інформаційні потреби одночасно з аналогічними потребами громадян та суспільства призначена задовольняти інформатизація. Під правовою інформатизацією розуміється процес створення необхідних та достатніх умов для забезпечення правовою інформацією органи влади, організації та громадян. Державний апарат виступає в ролі не тільки споживача, але й джерела соціально й економічно значимої інформації. Відсутність в органах державної влади чіткого порядку використання й надання у вищі органи влади інформації є однією із причин низької ефективності державного управління й сприяє поширенню корупції в цій сфері.

Інформаційний ресурс державної влади формується із двох основних джерел: зовнішнього, котрим є суспільство в процесі своєї життєдіяльності й розвитку, і внутрішнього, котрим є система органів державної влади в процесі реалізації комплексу завдань державного управління. Тому об'єктивно в процесі інформаційного забезпечення діяльності державної влади формується база для рішення інформаційних проблем суспільства й створюються необхідні умови для практичної реалізації рішень завдань інформаційного обслуговування населення й забезпечення інформаційної взаємодії суспільства й влади [15]. Важливо також розуміти, що інформатизація органів державної влади залежить від інформатизації суспільства, побудови інформаційного суспільства. Інформаційним визнається суспільство, в якому ви-

знана соціальна цінність інформації, обробка та використання якої стає головним видом діяльності. Рівень інформаційного забезпечення громадян, що беруть участь у різних сферах виробничої й суспільної діяльності, значною мірою визначає ефективність їхньої роботи, якість і своєчасність прийнятих рішень і здійснюваних на їхній основі дій.

Впровадження електронного урядування як форми державного управління є наслідком інформатизації суспільства та його сфер діяльності. 20 вересня 2017 року Кабінетом Міністрів України схвалена нова Концепція розвитку електронного урядування в Україні, реалізації якої передбачається до 2020 року. Її розробка та прийняття викликане тим, що відповідно до Указу Президента України від 12 січня 2015 р. № 5 «Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020», розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2017 р. № 275 «Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік» розвиток електронного урядування визначено одним з першочергових пріоритетів реформування системи державного управління. Також у рамках реалізації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Україна має забезпечити комплексний розвиток електронного урядування відповідно до європейських вимог [1].

Мета Концепції полягає у визначенні напрямів, механізмів і строків формування ефективної системи електронного урядування в Україні для забезпечення інтересів та потреб фізичних та юридичних осіб, вдосконалення системи державного управління, підвищення конкурентно-спроможності та стимулювання соціально-економічного розвитку країни. Тоді коли попередня концепція носила здебільшого декларативний характер.

Так як в чинному законодавстві електронне урядування розглядається як складова сфери інформатизації, то впровадження технологій е-урядування можливе за допомогою широкого використання цифрових технологій, що тим самим забезпечить модернізацію публічних послуг та розвитку взаємодії влади, громадян і бізнесу як основних стейхолдерів відносин. Тобто відбувається цифровізація суспільних відносин.

Концепція передбачає впровадження електронного урядування за допомогою цифрових технологій за трьома ключовими напрямками: модернізація управлінських послуг та розвиток взаємодії влади, громадян і бізнесу; модернізація публічного управління; управління розвитком електронного урядування, що тим самим дасть змогу підвищити якість і результативність реалізації завдань в даній сфері.

Перший напрям передбачає вирішення пріоритетних завдань щодо діяльності таких стейхолдерів як громадяни та бізнес, шляхом впровадження електронних послуг, електронної ідентифікації, електронної участі громадян.

Тоді коли, другий має на меті вирішити актуальні питання діяльності органів державної влади та

місцевого самоврядування, через електронну взаємодію реєстрів, електронний документообіг та впровадження е-урядування базовим галузям.

Що стосується напрямку модернізація управлінських послуг, то в рамках Концепції до кінця 2018 року планується запровадити он-лайн загалом 100 найбільш важливих послуг для громадян та бізнесу. Станом на сьогодні уже доступно вже понад 30 загальнодержавних е-послуг. Ключовими завданнями є реалізація єдиного порталу для надання всіх електронних послуг з одного ресурсу, а також запровадження електронних договорів та популяризація всіх сервісів.

Однак, відсутність надійної та доступної електронної ідентифікації залишається бар'єром для розвитку електронних послуг та інших форм електронної взаємодії. Тож до кінця 2017 року планується запровадження MobileID, що дозволить зробити електронну ідентифікацію більш масовою та популярною серед громадян. Ключовим завданням залишається наповнення єдиного демографічного реєстру та видача ID-карток із ЕЦП, а також запровадження електронних довірчих послуг. Відповідний законопроект, визначений Урядом як пріоритетний, однак ще не розглядався Верховною Радою України.

У відповідь на значний попит суспільства на відкриті державні дані, розвиток цього напрямку залишається актуальним та пріоритетним. Уже реалізовано такі заходи, як відкриття даних про бенефіціарів компаній, що діють в Україні, діє єдиний державний веб-портал data.gov.ua, де наразі міститься 21 369 наборів даних та 1 823 розпорядників інформації, планується розвивати загальнодоступні соціальні, громадські, медійні та комерційні проекти на базі відкритих даних, а також продовжувати заохочувати громадян і бізнес до участі в процесі формування політики та прийняття управлінських рішень. Для цього сьогодні в Україні доступні такі сервіси, як електронна петиція, громадський бюджет, обговорення проектів актів, що дають можливість громадянам безпосередньо впливати на рішення чи брати участь в процесах управління державою.

У рамках модернізація публічного управління пріоритетним завданням залишається реалізація електронної взаємодії реєстрів. Саме тому, уже розпочато запровадження кращого у світі рішення – естонської системи X-Road, яку попередньо Агентство з питань електронного урядування пілотувало з багатьма міністерствами. У вересні відбулася експертизи з безпеки, і уже до кінця року планується її впровадження.

Варто зазначити, що станом на жовтень 2017 року всі центральні органи виконавчої влади та обласні держадміністрації на 80% листуються в електронній формі, що є позитивним зрушенням в цьому напрямку. У серпні 2017 року Уряд ухвалив зміни до Регламенту, що дозволяє запуснути погодження проектів НПА в е-формі. Важливим завданням залишається створення електронного архіву та розвиток внутрішніх систем документообігу, що теж визначено в Концепції як важливий напрямок розвитку е-урядування.

Третім ключовим напрямком щодо реалізації відповідних заходів для впровадження та розвитку електронного урядування є безпосередньо управління

розвитком е-урядування, якість якого залежить від забезпечення двох складових: базової IT-інфраструктури та ефективного управління.

Що стосується формування базової IT-інфраструктури, то сюди Концепція відносить такі складові елементи: система е-взаємодії органів виконавчої влади, система е-взаємодії державних реєстрів, система е-ідентифікації, електронний кабінет громадянина, веб-портал електронного урядування gov.ua, спеціальні захищені мережі передачі даних, захищені центри обробки даних, формування базових державних реєстрів. Тоді коли підвищення ефективності управління розвитком електронного урядування передбачає: модернізацію Національної програми інформатизації та регіональних програм інформатизації; системний підхід до реалізації проєктів у сфері е-урядування та стандартів управління інформаційної системи та гармонізацію й запровадження міжнародних стандартів у сфері інформаційних технологій

На сьогодні Уряд уже затвердив склад Міжгалузевої ради з питань розвитку електронного урядування, до складу якої увійшли представники всіх міністерств. Цей орган має забезпечити єдину координацію реалізації Концепції, політичну волю та взаємне узгодження всіх завдань. Також планується впровадження міжнародного досвіду роботи з державними актами за принципом Digital by Default – усі акти КМУ підлягатимуть додатковій цифровій експертизі, що передбачає цифровий спосіб реалізації описаного процесу як пріоритетний.

Говорити про ефективність виконання Концепції можна уже буде зовсім скоро, адже Концепція передбачає отримання ключових результатів до кінця 2017 року за напрямками: електронні послуги (реєстрація дитини при народженні, реєстрація шлюбу, первинна реєстрація авто, ліцензії та дозвіл на перевезення, ліцензії на тютюн та алкоголь, довідка про несудимість, декларація про відповідність (МНС)); електронна взаємодія (запровадження системи е-взаємодії X-Road, підключення до е-взаємодії 10 базових державних реєстрів); е-ідентифікація, тобто запровадження MobileID, а також е-документообіг (запровадження погодження проєктів НПА в електронній формі, запровадження електронних договорів) [1]. Якщо говорити про модернізацію публічних послуг та розвиток взаємодії влади, громадян і бізнесу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, то тут Концепція виділяє такі напрямки: розвиток електронних послуг; розвиток відкритих даних; розвиток електронних інструментів залучення громадян; розвиток електронної ідентифікації та довірчих послуг.

У кожному із цих напрямків для забезпечення розвитку електронного урядування Концепція передбачає здійснення відповідних заходів, комплексне виконання яких і створить умови для функціонування електронного урядування загалом, та кожного із напрямків цифровізації зокрема.

Варто зазначити, що механізм реалізації електронних петицій і звернень на сьогодні закріплений в Законі України «Про внесення змін до Закону України «Про звернення громадян» щодо електронного звернення та електронної петиції». Прийняття даного Закону розширило можливість реалізації права

громадян на звернення до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, передбаченого Конституцією України, із застосуванням ефективних новітніх методів, зокрема шляхом електронної петиції та електронного звернення

Законом впроваджено механізм подання звернень в електронній формі, а також такий новий інструмент звернення до Президента України, Верховної Ради, Кабінету Міністрів України та до органів місцевого самоврядування, як електронна петиція. Електронні петиції подаються через офіційні веб-сайти відповідних органів або веб-сайти громадських об'єднань [1].

Тобто Концепція розвитку електронно урядування до 2020 року визначає основні сфери застосування та впровадження електронного урядування. Однак на сьогоднішній день не існує затверджених на законодавчому рівні плану заходів щодо реалізації аналізованої Концепції розвитку електронного урядування в Україні до 2020 року із чіткими термінами реалізації та фінансування.

Є тільки визначений Урядом план заходів щодо реалізації концепції розвитку системи електронних послуг в Україні на 2017-2018 роки, що є тільки складовою електронного урядування. Документом передбачено: впровадження надання пріоритетних послуг в електронній формі; функціонування Єдиного державного порталу адміністративних послуг; інтеграцію існуючих електронних послуг до Єдиного порталу; врегулювання на законодавчому рівні інтеграції альтернативних електронному цифровому підпису засобів та схем електронної ідентифікації. Крім того, планується сприяти підвищенню готовності суб'єктів звернення до використання електронних послуг; популяризації електронних послуг із залученням засобів масової інформації, громадських організацій, у тому числі шляхом підготовки відповідних відеороликів, інформаційних матеріалів тощо; розвитку каналів доступу до електронних послуг шляхом створення спеціальних автоматизованих пунктів доступу до електронних послуг у центрах надання адміністративних послуг, бібліотеках, банках або мобільних додатків тощо [18].

Центральним органом на якого покладено функцію моніторингу та здійснення контролю щодо виконання визначених заходів є Державне агентство з питань електронного урядування.

Ефективне функціонування електронного урядування це один із елементів розвитку інформаційного суспільства, яке Україна прагне побудувати, саме тому на законодавчому рівні визначена стратегія його розвитку, яка і визначає мету, базові принципи, стратегічні цілі розвитку інформаційного суспільства в Україні, завдання, спрямовані на їх досягнення, а також основні напрями, етапи і механізми реалізації цієї Стратегії з урахуванням сучасних тенденцій та особливостей розвитку України в перспективі до 2020 року [19].

Стратегія розвитку інформаційного суспільства основним напрямом її реалізації визначає – електронне урядування, а саме його впровадження, створення електронного уряду та становлення е-демокра-

ті. Все це передбачає нові форми організації діяльності та взаємодії державних органів з громадянами, організаціями та бізнесом.

І на сьогоднішній день серед пріоритетних засад розвитку електронного урядування відповідно до Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні є удосконалення нормативно-правового забезпечення [13].

Нормативно-правове забезпечення електронного урядування має здебільшого декларативний характер, адже відповідні нормативно-правові акти є, стратегічними та, в деяких випадках, прямо пов'язані з виконанням Угоди про асоціацію з ЄС. Однак впровадження технологій електронного урядування на належному рівні та відповідно їх правове забезпечення не є миттєвим і потребує як часу так і значних зусиль, пов'язаних з адаптацією вже існуючого українського законодавства. На жаль, можна констатувати, що впровадження електронного документообігу навіть в діяльність центральних органів виконавчої влади залишаються або не виконаними, або знаходяться на початковій стадії виконання. Відкритим і гострим залишається питання щодо єдиного органу влади відповідального за політику впровадження електронного урядування та координацію дій у цій сфері різних міністерств та відомств, робочих груп, які поки що конкурують між собою, а не взаємодіють [20]. Маємо надію, що цим органом все-таки стане Міжгалузева рада з питань розвитку електронного урядування.

Висновки

Сьогодні існують різного роду проблемні питання щодо інформаційного забезпечення публічного управління, зокрема органів влади. Однак із аналізу доктрини та законодавства можна виокремити певні шляхи їх подолання. Зокрема такі, по-перше, необхідно вдосконалити нормативну базу та систематизувати інформаційне законодавство. По-друге, потрібні розширення та модернізація існуючої інфраструктури органів державної влади, а саме комп'ютерного парку та структурованих кабельних мереж. По-третє, забезпечити функціонування ефективно діючої комплексної системи захисту інформаційних ресурсів. По-четверте, потрібно підвищити культуру користування сучасними інформаційними технологіями. Переважна більшість користувачів не має необхідних знань та досвіду користування комп'ютерними мережами, базами даних, послугами Інтернет. Тому система підготовки та перепідготовки кадрів для державного апарата в нових організаційно-технічних умовах повинна приділяти особливу увагу інформаційній освіті майбутніх державних службовців [21].

Що стосується безпосередньо електронного урядування, розвиток якого нерозривно пов'язаний із інформатизацією сфер суспільного життя, то тут сьогодні є актуальним питання про розробку плану заходів із чіткими термінами реалізації та визначення фінансування на їх впровадження для реалізації Концепції розвитку електронного урядування до 2020 року. Державної цільової програми розвитку електронного урядування України чи Державної Стратегії

з чіткими строками, обсягами фінансування та призначенням як замовника програми так і виконавців теж залишається відкритим.

Питання повноцінного фінансування з державного бюджету запланованих заходів Державної програми інформатизації теж залишаються без достатньої уваги і є, мабуть, найактуальнішими та резонансними і не дають позитивної динаміки розвитку. Чинні нормативно-правові акти, які на сьогоднішній день носять здебільшого декларативний характер, створюють правові засади використання інформаційно-комунікаційних технологій розвитку електронного урядування, залишається впровадити ці технології на практиці, тим самим забезпечивши всім стейкхолдерам участь в управлінні державою та вирішенні суспільних проблем, в тому числі забезпечуючи інформаційну безпеку держави в контексті державного управління. А також можливість отримати доступні, зручні та не корупційні електронні послуги, надійну та безпечну систему Mobile ID, якісні відкриті державні дані, а також участь у формуванні політики та можливості прийняття рішень.

Література

- [1] Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні Кабінет Міністрів України: Розпорядження КМУ від 20.09.2017 № 649-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80>.
- [2] О. В. Карпенко, «Механізми формування та реалізації сервісно-орієнтованої державної політики в Україні», автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. наук: спец. 25.00.02, «Механізми державного управління», 413 с., 2016.
- [3] Про основні засади розбудови інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки, Закон України від 09.01.2007 № 537-16. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/537-16>.
- [4] Про інформацію, Закон України від 01.01.2017 № 2657-12. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
- [5] Про Національну програму інформатизації, Закон України від 01.08.2016 № 74/98-вр. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/74/98-вр>.
- [6] Про доступ до публічної інформації, Закон України від 01.05.2015 № 2939-17. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/2939-17>.
- [7] Про захист персональних даних, Закон України від 01.01.2017 № 2297-17. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/2297-17>.
- [8] Про адміністративні послуги, Закон України від 11.06.2017 № 5203-17. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/5203-17>.
- [9] Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах, Закон України від 19.04.2014 № 80/94-вр. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/80/94>.
- [10] Про електронний документ та електронний документообіг, Закон України від 30.09.2015 № 851-15. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.
- [11] Про електронний цифровий підпис, Закон України від 02.11.2016 № 852-15. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/main/852-15>.

[12] Про захист персональних даних, Закон України від 01.01.2017 № 2297-17. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/main/2297-17>.

[13] Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні, Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 №386-2013-р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/386-2013p>.

[14] Про Національну програму інформатизації, Закон України від 01.08.2016 №74/98. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/74/98>.

[15] А. Дегтяр, «Інформаційно-аналітична діяльність як засіб підвищення якості державно-управлінських рішень», *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президенті України*, вип. 1, 2003.

[16] Доповідь про стан інформатизації та розвиток інформаційного суспільства в Україні за 2013 рік. URL: http://www.dkni.gov.ua/sites/default/files/stan_informatyzacii_20132.pdf.

[17] Державне агентство з питань електронного урядування України, URL: <http://e.gov.ua/content/>

porytetninapryamyrozvytkuelektronnogouryaduvannya.ukrayini.

[18] Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку системи електронних послуг Україні на 2017-2018 роки, Розпорядження КМУ від 14.06.2017 № 394-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/394-2017>.

[19] Про Стратегію сталого розвитку Україна – 2020, Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10>.

[20] А.О. Серенюк, «Нормативно-правове забезпечення впровадження електронного урядування в Україні: ініціативи Президента України», URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/ebook/db/20151/doc/1/05.pdf>.

[21] В. Лаврінченко, «Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державної влади», *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України*, №1, с. 502- 507, 2003.

УДК 342.6(045)

Роцук М.В. Развитие электронного управления в Украине: правовой аспект обеспечения безопасности информации

Аннотация. В статье исследуется такая форма организации государственного управления с помощью информационно-коммуникационных технологий, как электронное управление, что сегодня является требованием времени в контексте развития информационного общества в Украине. Проанализировано национальную нормативно-правовую базу по вопросам электронного управления, в частности по обеспечению информационной безопасности государства. Рассмотрены организационно-правовые механизмы развития электронного формата деятельности государственных органов, разработанные в рамках соответствующих государственных программ. Проанализированы Концепцию развития электронного управления в Украине до 2020 года, с акцентировано внимание на главных вызовах, задачах, планах развития электронного управления в Украине до 2020 года. Среди которых: открытые данные; электронные услуги; электронная идентификация; электронное взаимодействие; формирование качественной информационной политики; модернизация Национальной программы информатизации; усиление межведомственной координации путем усиления роли Межотраслевого совета по вопросам развития e-управления; содействие интеграции в Единый цифровой рынок ЕС.

Ключевые слова: электронное управление, государственное управление, информационная безопасность, информационное общество, информационно-коммуникационные технологии.

Roshchuk M. Development of electronic government in Ukraine: legal aspects of providing information security

Abstract. The article studies a form e-government as form of governance by using information and communication technologies, which today is a time requirement in the context of the development of the information society in Ukraine

The legal framework of Ukraine on introduction of e-governance is analyzed in particular to ensure information security. Organizational and legal mechanisms of the electronic format for state institutions developed under relevant government programs are considered. The Concept of e-government development in Ukraine by 2020 is analyzed, the attention is focused on major challenges, objectives and plans for development of e-government in Ukraine by 2020, the priority of which are: open data; electronic services; electronic identification; electronic interactions; formation of effective policy; modernization of the National Informatization Program; strengthening interagency coordination by enhancing the role of the Interdisciplinary Council on development of e-government; promotion the integration of the Single EU digital market. At that moment, there are a lot of problem issues concerning information management of public administration, in particular authorities. However, according to the doctrine and legislation analysis, it is possible to identify certain ways of overcoming them. Therefore, in the article highlights the following: first of all, it is necessary to improve the regulation framework and to systematize the information framework. Secondly, it is necessary to expansion and modernization of the existing infrastructure of public management, namely, a computer devices and structured cable networks. Thirdly, ensure the functioning of an effective integrated system for the protection of information resources. Fourth, it is important to improve the culture of using modern information technology. Moreover, after the doctrine and practice of public administration analysis it was found that a lot of users do not have the necessary knowledge and experience in using computer networks, databases and Internet services. Therefore, the system of training and retraining of personnel for the state apparatus in new organizational and technical conditions should pay particular attention to the informational education of future government workers. This problem also represented in the article.

Key words: e-government, state administration, information security, information society, information and communication technologies.

Отримано 10 лютого 2018 року, затверджено редколегією 13 березня 2018 року
